

vejende vægt på almindelig emner suppleret med korte kurser med øget vægt på mere afgrænsede emner. Herudover er højskolen blevet undervisningstilbud for mennesker, der modtager voksenuddannelsesstøtte og dermed har mulighed for at vælge almindelig undervisning, samt for mennesker, som ønsker et højskoleophold, før de begynder en uddannelse.

Højskolerne har gennem de seneste år med voksende styrke taget del i den øgede internationalisering. Det hidtidige karakteristiske nordiske samarbejde er således udvidet. Personudveksling mellem landene er gjort til et vigtigt element til forståelse og samarbejde. Mange højskoleprojekter i de nye demokratier i østlande og i u-lande har hentet inspiration og råd hos danske højskoler, blandt andet med støtte fra Demokratifonden. Antallet af udenlandske elever forventes øget, og senere også antallet af danske elever på udenlandske højskoler eller højskolelignende skoler.

Efterskolerne har præsteret en enestående fremgang fra 104 skoler med 6.750 årselever i skoleåret 1972-73 til 223 skoler med 17.430 årselever i 1992. Det skyldes, at skolerne har formået at skabe og i stigende grad vinde gehør i forældrekrede for deres gode og velfungerende kostskolemiljø og en meningsfuld og spændende undervisning for de ganske unge.

Ved en forespørgselsdebat i Folketinget den 1. november 1990 blev der vedtaget en dagsorden, der pålagde regeringen at skabe mere ensartede forhold omkring den kommunale støtte til elevbetaling for efterskoleophold. Som konsekvens heraf er der fra 1993 indført obligatorisk kommunal elevstøtte. Samtidig blev der indført kommunal og amtskommunal bidragsordning til staten.

Ministeriet har efter indstilling fra Rådet for pædagogisk udviklingsarbejde for sent udviklede unge iværksat forsøg vedrørende undervisning af sent udviklede unge og deres udslusning til erhvervslivet. Forsøgsvirksomheden afsluttes og evalueres i sommeren 1993, hvorefter der tages stilling til særlige undervisningstilbud til disse elever og lovgrundlag herfor.

Husholdningsskolerne og håndarbejdsskolerne har de sidste 30 år haft et stabilt årselevtal på mellem godt 1.000 og 1.200, og antallet af skoler har i de sidste 20 år været ca. 25. I 1992 var der 25 skoler, heraf 5 håndarbejdsskoler, med i alt 1.133 årselever. Dertil kommer 133 årselever på skoleophold i køkkenassistentuddannelsen, som er en erhvervsuddannelse.

1970-loven gjorde det muligt at optage andre end »unge kvinder« og at tilbyde egentlig uddannelse

samt korte kurser. Eleverne fordelte sig i 1992 med ca. 44 pct. på almene husholdningsskolekurser og 33 pct. på håndarbejdskurser, 7 pct. på korte kurser, og 16 pct. på køkkenlederuddannelsen. Der er mange voksne elever, både mandlige og kvindelige. Skolerne lægger særlig vægt på fagenes kulturelle og samfundsmæssige betydning.

3. Lovforslagets væsentligste punkter

Formålsbestemmelser

Lovforslaget indeholder en fælles bestemmelse om hovedsigtet for skolernes kurser, og »folkelig oplysning« er valgt som definition af dette hovedsigte (§ 1).

»Folkelig oplysning« afløser højskolelovens »almendannende undervisning« som definition af kursernes hovedsigte, fordi det udtrykker den tradition, der skal fastholdes og udbygges: Oplysning om de folkelige fællesskaber, tolkning af tilværelsen og meningen med livet. »Folkelig oplysning« er et begreb, som er almindeligt brugt på skolerne og i de vidt forskellige kredse m.v., der står bag skolerne.

»Almendannende undervisning« er opretholdt som hovedreglen for undervisningen. Enkelte fag eller faggrupper kan have en fremtrædende plads i undervisningen, men aldrig på bekostning af det almene.

De specifikke formålsbestemmelser for hver skoleform er ajourført. Herunder er håndarbejdsskoler nævnt i overensstemmelse med det nuværende indhold af skolernes undervisning og med deres navn (§§ 2-4).

Dagelever og kurser på mindre end 1 uge

Kostkolebegrebet er et grundlæggende princip, men der har i de senere år været ønsker om mulighed for at optage flere elever, der ikke bor på skolen. Flere folkehøjskoler har afholdt forsøg med integration på almindelige hold af elever, der kun deltager i undervisningen. Der er derfor åbnet mulighed for at optage flere elever, der ikke bor på skolen (§ 6).

For at imødekomme ønsker og behov for en mere fleksibel kursustilrettelæggelse er der åbnet mulighed for at tilbyde kurser ned til 4 døgn varighed (§ 15).

Stramning af godkendelses- og tilskudsbetingselser

Godkendelsesbetingelserne er strammet i form af krav om skolekreds/repræsentantskab og økonomisk startgrundlag samt et præciseret lokalekrav (§ 10).